

Bevisret

Bevisførelse i (civile) retssager

Mette Mortensen, dommer og ph.d.

Den 28. oktober 2022

Bevisførelse - lovgrundlaget

Udgangspunktet: Retsplejelovens § 341

Vedrørende ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer: Retsplejelovens § 341 a

Vedrørende syn og skøn: Retsplejelovens kapitel 19

Isoleret bevisoptagelse: Retsplejelovens § 343

Vedrørende skriftlige vidneerklæringer: Retsplejelovens § 297

Vidnefritagelses- og vidneudelukkelsesregler, § 169-172

Prækclusion (i anken)

Retsplejeloven indeholder intet om...

”Ulovlige beviser”

Forligsforhandlinger

Syn og skøn - den aktuelle retstilstand

Retsplejelovens kapitel 19

Ad. formulering af rammen (§196, stk. 2)

1. Der skal være angivet en ramme, jf. U2015.151Ø
2. Der stilles ikke krav om en detaljeret ramme, jf. U2015.3719V

Ad. formulering af spørgsmål (§ 197, stk. 2)

1. Parterne skal ikke være enige
2. Ikke krav om ”konkrete spørgsmål”, jf. U2015.1856Ø og U2015.3719V

Ad. supplerende syn og skøn (§ 205)

1. Ingen bestemmelse om præklusion, jf. også U2020.1667V
2. Der kan fremlægges tilbud, jf. U2020.282H

Opmærksomhedspunkt: U2022.1977ØLK

”...

Efter retsplejelovens § 222 kan kendelser af procesledende karakter og beslutninger omgøres, når nye oplysninger foreligger, samt når retten i øvrigt finder det hensigtsmæssigt.

Da landsretten den 16. december 2021 har bestemt, at der skal foretages et nyt syn og skøn som følge af mangler og uklarheder i de af skønsmand B afgivne skønserklæringer, foreligger der nye oplysninger som angivet i retsplejelovens § 222. Landsretten finder derfor, at retsplejelovens § 222 indeholder hjemmel til at ændre de tidligere trufne beslutninger om tilkendelse af vederlag til skønsmanden.

Landsretten ophæver derfor byrettens kendelse og hjemvisersagen til byretten med henblik på fornyet stillingtagen til parternes anmodning om tilbagebetaling af vederlag.

Thi bestemmes

Byrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til byretten med henblik på fornyet stillingtagen til parternes anmodning om, at skønsmand B skal tilbagebetale vederlag.

”...

Skønsmanden og skønsforretningen

Retsplejelovens § 198, stk. 2 og § 203

Skønsmanden skal underrette parterne om tid og sted

Skønsmanden bestemmer stedet, U2013.2246Ø

Skønsmanden skal underrette parterne, U2021.4536H (se dog FM2021.17V)

Skønsmanden bestemmer fremgangsmåden

Særligt opmærksom på U2022.4802Ø, hvor retten vel på det nærmeste fastlagde fremgangsmåden.

Skønsmanden kan skaffe sig sagkyndig bistand, U2019.3876V

Den sagkyndige bistand kan afhjemles, VLK af 5. marts 2020 i BS-46925/2019-VLR

Skønsmanden bør ikke indhente materiale på egen hånd, U2019.342V

Isoleret bevisoptagelse - den aktuelle retstilstand

Et par opmærksomhedspunkter

Hvornår tillades isoleret bevisoptagelse U2019.1153Ø, U2021.2091V ,U2021.784Ø og FM2017.226

Adcitation i isoleret bevisoptagelse FM2019.186

Isoleret bevisoptagelse og syn og skøn i medfør af AB 92 sidestilles med sagsanlæg i relation til § 341 a U2012.1513V og FM2018.55

Isoleret bevisoptagelser behandles i civilretten (også selvom den underliggende tvist er omfattet af dødsboskiftelovens § 89, stk. 1)
FM2022.16

Hvem skal foreløbigt afholde omkostningerne U2020.2622Ø

Frist for begæring af omkostningsafgørelse FM2020.33Ø

Vinder-taber-vurderingen U2021.4524H, U2022.1095VLK

Beregning af værdigrænsen for kæremål U2020.1685Ø

Omkostninger med i retssagen U2021.1052V og FM2020.243Ø

Obs på **retsafgiftslovens § 11, 2. pkt.:**
”Der betales ny afgift efter 1. pkt. for en anmodning om besvarelse af supplerende spørgsmål til et syn og skøn, som fremsættes mere end 3 måneder efter skønserklæringens afgivelse.”

Opmærksomhedspunkt: U2021.4524H

”...

Højesteret lægger til grund, at formålet med bevisoptagelsen var at få belyst, om de indkærede havde lidt et tab som følge af, at en advokat i Advokatfirmaet Bliddal & Holmstrøm ApS havde begået en fejl i forbindelse med anlæg af retssag for de indkærede... For at de indkærede kunne godtgøre at have lidt et tab som følge af advokatfejlen, skulle de godtgøre, at de kunne have fået medhold i retssagen mod vindmølleselskabet.

Som det fremgår af Højesterets domme af 15. august 2017 (UfR 2017.3354) og 29. juni 2018 (UfR 2018.3205) er det en betingelse for at tilsidesætte taksationsmyndighedens skøn over værditab i forbindelse med vindmøller, at der er et sikkert grundlag herfor. Det fremgår af dommene, at det ikke er tilstrækkeligt bevis herfor, at der foreligger en skønserklæring med en anden konklusion om værditabets størrelse, heller ikke selv om skønsmændens vurdering er foretaget på baggrund af en besigtigelse efter opstilling af vindmøllerne. Højesteret finder, at der ikke ved skønserklæringerne vedrørende de indkæredes ejendomme er fremkommet oplysninger, der giver støtte for, at der var et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at tilsidesætte taksationsmyndighedernes vurderinger, og at de indkærede således havde grundlag for et krav mod advokatfirmaet.

...”

Ensidigt indhentedede sagkyndige erklæringer - den aktuelle retstilstand

Hvilke erklæringer er omfattet af § 341 a?

Udtalelser fra Arbejdsskadestyrelsen i medfør af eal § 10 er muligvis ikke omfattet, U2004.1847H

Speciallægeerklæringer indhentet til brug for styrelsens udtalelse er ikke omfattet, U2014.1532H

Speciallægeerklæring indhentet af andre end parterne og uden parternes indflydelse er ikke omfattet, U2015.2970Ø og U2020.938H

Skønserklæring fra en sag mellem én af parterne og en 3-mand er omfattet, U2021.1048H og U2014.291V

Tilbud på udbedring af mangler ved fast ejendom er omfattet, U2017.1184H, U2020.282H og u2022.4802Ø
- og andre erklæringer? U2020.800V

Sagkyndige erklæringer af generel karakter er ikke omfattet, U2019.2537H

Opmærksomhedspunkt: U2020.282H

”...

Landsretten finder, at formålet med fremlæggelse af bilag 20-25 må antages at være at stille spørgsmålstegn ved, om skønsmanden har udøvet sit skøn på et korrekt og fyldestgørende grundlag og at give skønsmanden mulighed for eventuelt at revurdere sin besvarelse. Det kan ikke antages, at bilagene skal indgå som et selvstændigt bevis, men alene indgå i grundlaget for de supplerende spørgsmål til skønsmanden.

På den baggrund finder landsretten, at bilagene kan fremlægges under retssagen, selv om de er indhentet efter afgivelsen af syn- og skønserklæringen, og selvom Ivarsson A/S ikke har været involveret i indhentelsen. Landsretten lægger herved vægt på, at Ivarsson A/S har mulighed for at stille supplerende spørgsmål til skønsmanden. Landsrettens tager således A og B' s påstand til følge, således at bilag 20-25 tillades fremlagt med henblik på at stille supplerende spørgsmål til skønsmanden.

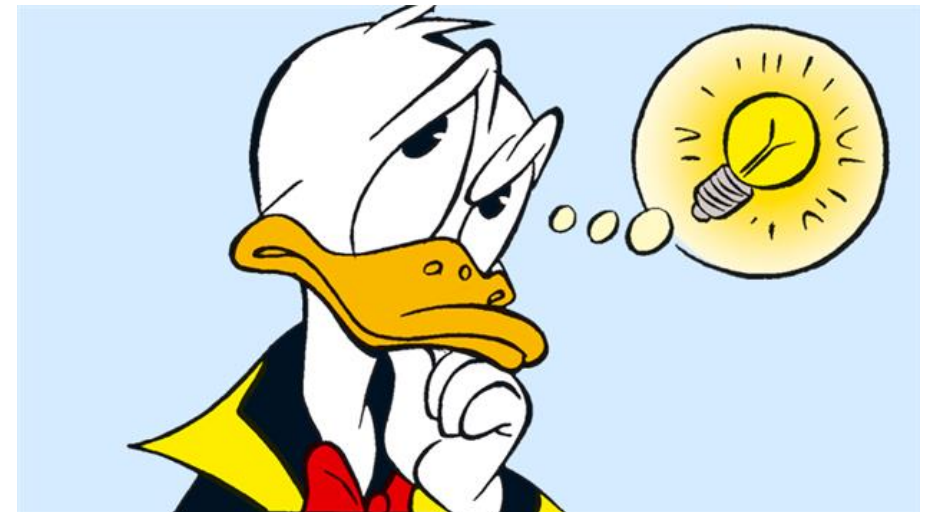
...”

Skriftlige parts- og vidneerklæringer - den aktuelle retstilstand

Retsplejelovens § 297 – hvad betyder bestemmelsen?

Ad. Adgangen til at fremlægge dem

1. U2004.2865Ø (udenlandske vidner)
2. FM2010.263V (TILLADELSE)
3. FM2011.14Ø (kortfattet erklæring)
4. U2011.1496Ø (partsforklaring)
5. U2012.63V (erklæringer indhentet inden sagens anlæg)
6. TfA2016.439V (NÆGTELSE)
7. U2020.2775V (senere opstået sygdom)

Ad. Processen for at indhente dem

1. Måske skal retten deltage i udformning af spørgsmål, FM2011.245Ø

Noget om vidner...

Vidnepligt

For partner på advokatkontor, som ikke var advokat, U2021.4115H

For advokat, når parten selv beder om det, FM2020.74V

For formanden for en voldgiftsret, U2013.687Ø

For en myndighedsperson, U2021.4099Ø

Kurator kan ikke meddele samtykke til, at et konkursbos tidligere advokat afgiver forklaring, når konkursboet er en personlig skyldner, der ikke giver samtykke, U2022.552Ø

Sagkyndige vidner

Kan afhøres, hvis hans erklæring er fremlagt sagen, U2017.956H

Kan (kun) afhøres uddybende om sin egen erklæring, U2008.2193H, U2017.2384Ø, U2015.1433V

Kan ikke afhøres, hvis formålet er en ændring af udtalelsen, U2017.2384Ø

Kan afhøres om sine faktiske iagttagelser, U1981.137V